

ԿՈՅՄ, կտիրէ օգոստոսի 22-էն մինչեւ սեպտեմբերի 22. — Տղան դեղեցիկ, խելացի, ճշմարտասէր, տխուր, պաղ, գթոտ, միամիտ, խօսքին վրայ կեցող:

ԿՇԻՌ, որ կտիրէ սեպտեմբերի 22-էն մինչեւ հոկտեմբերի 22. — Տղան շնորհալի, միջահասակ, ձայնեղ, ճարտասան, արգարասէր:

ԿԱՐԻՃ, որ կտիրէ հոկտեմբերի 22-էն մինչեւ նոյեմբերի 21. — Տղան կարճահասակ, թաւամաղ, շուտ քալող, ոտքը խոշոր, բընութիւնը պաղ, կռուասէր, գողաբարոյ:

ԱՂԵՂՆԱՒՈՐ, որ կտիրէ նոյեմբերի 21-էն

մինչեւ դեկտեմբերի 21. — Տղան ամբողջ, ոտքերը հաստ, երեսը լայն, մօրուքը երկայն, բնութիւնը տաք:

ԱՅՄԵՂՋԻՒՐ, որ կտիրէ դեկտեմբ. 21-էն մինչեւ յունուարի 20. — Տղան վատուժ, մօրուքը թանձր, ծունկերն ու գլուխը ցաւոտ, քիչ մը այծու բնութիւն ունեցող:

Աստիք եւ ասոր նման բաները երկարօրէն գրելէն ետքը այս լատիներէն վճիռը կդնէ ախտաբքը թէ Sapiens dominabitur astris, այսինքն «Իմաստունն լիցի ընդ տէրութեամբ աստեղաց»: Բայց մեք անշուշտ պէտք է ըսեմք աւելի իրաւամբ թէ «Յիմարն հաւատայ աղդեցութեան աստեղաց»:

ԽՐԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ

Հ Ի Ն Ե Ի Ն Ո Ր Պ Ա Տ Մ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ք

* Քանի մը հոգի խօսակցութեան մէջ գտնուելով, մէջերնէն մէկը կրիային (գափաղգուրպաղա) երկար ապրելուն վրայ կխօսի եղեր. կպատմէ թէ «ես կրիայ մը տեսայ որ ամիս ու կէս առաջ գլուխը կտրեր էին, եւ սակայն ահաւորները դարձեալ կշարժէին»: Երբոր լսողները չհաւատալ կցուցընէին ասոր, վրայ բերաւ թէ «ես աչքովս տեսեր եմ այս բանս, անոր համար կարծէի թէ կհաւատաք խօսքին»: Յետոյ դարձաւ վարժապետի մը որ այն տեղ էր՝ ըսաւ. «Դուք ինչ կըսէք, այս բանը կարելի է թէ չէ»: Վարժապետը պատասխան տուաւ թէ «Յիրաւի, շատ զարմանալի երեւոյթ է. արդեօք եթէ դուք տեսած չլինէիք, կհաւատայիք այդ բանին: — Ոչ, չէի հաւատար: — Ուրեմն, ըսաւ վարժապետը, թողութիւն կընէք թէ որ ես ալ ձեզի չհաւատամ»:

— Ո՛րչափ մարդիկ կան որ իրենց չգիտացած կամ չհաւատացած բանին վրայ խօսելով՝ կպահանջեն որ ուրիշները հաւատան:

* Զուարճախօս մարդուն մէկը ըսաւ տիմարին մէկուն. «Դուն ինձմէ շատ ուժեղ ես, եւ սակայն որչափ ալ ուժով զարնես իմ ձեռքիս, չես կրնար ցաւցընել»: Այս ըսաւ ու ձեռքը սեղանին վրայ դրաւ: Դիմացինը ոյժ ու սիրտ մէկ ըրած՝ զարկաւ սեղանին, ու իւր ձեռքը սաստիկ ցաւցուց, վասն զի միւսը շուտ մը քաշեց ձեռքը: Տխմարը մէկէն վազեց փողոց ելաւ, եւ կուզէր որ առաջին հանդիպողին գլխուն բերէ այն փորձանքն որ իրեն պատահեցաւ. բայց որովհետեւ առջեւը սեղան չկար, ձեռքը իւր գլխուն վրայ դրաւ. դիմացինն ալ այնպիսի

հարուած մը իջեցուց գլխուն որ գետինն ընկաւ փռուեցաւ :

— Ոյժ ու կարողութիւն ունեցողը՝ երբոր խելքէ ու ճարտարութենէ զուրկ է, այսպիսի հարուածներ կուտէ բաղդէն. ինչ զարմանք :

* Զօրապետին մէկը, որ աւելի վարպետ է եղեր կաքաւելու՝ քան թէ զօրաց հրաման տալու, զինուորին մէկուն գողութիւնը բռնելով՝ վճիռ կուտայ որ կախուի : Հարիւրապետը կաղաչէ զօրապետին որ ներէ այն զինուորին, վասն զի՝ կըսէր՝ մեր զօրաց մէջ առաջին քաջերէն մէկն է : Բայց զօրապետը ամենեւին մոտիկ չըրաւ : « Ի՛նչպէս յիմար եմ ես, ըսաւ հարիւրապետը, այն զինուորին քաջութիւնը գովելու տեղը՝ պէտք էր որ ես նորա վարպետ կաքաւելչ լինելը գովէի, այն ատեն անշուշտ զօրապետը կներէր յանցանքը » :

— Մարդուս ճշմարիտ յարգը ճանչնալը ամէն մարդու չէ տրուած :

* Մէկ քանի Աթենացիք խօսք գրեր էին ատենով մէջերնին որ իրենց հայրենիքը բռնաւորաց ձեռքէն ազատեն. նոցա մէջ կին մ'ալ կայ եղեր Լէոնեսոսա (մատակ առիւծ) անունով : Բռնաւորը կիմանայ իրեն գէմ եղած գաւաճանութիւնը, եւ կհրամայէ որ Լէոնեսոսան տանջանքի դնեն, որպէս զի անկից իմանայ միւս գաւաղիցներուն անունները. բայց կնիկմարդը սոսկալի տանջանքներու կգիմանայ. եւ երբ կտեսնէ որ համբերութիւնը հասնելու վրայ է, ինքը իւր լեզուն կխածնէ : Բռնաւորաց հալածուելէն ետքը Աթենացիք այն կնոջը համար արձան կանգներ են՝ անլեզու մատակ առիւծ մը, պատուանդանին վրայ այսպէս գրած. « Առաքինութիւն յաղթեաց ընտրեան » :

— Առաքինութեամբ ընտրեան յաղթող կանայք որքան շատ են քրիստոնեայ նահատակաց մէջ. եւ միթէ շատ լինելով զարմանալի չեն :

* Տանտիկինին մէկը տուն հոգալու արհեստին քիչ տեղեկութիւն ունի եղեր. սագ մը կառնու իւր ձագերովը որ մեծցընէ : Երկրորդ օրը տեսնէ որ բոլոր ձագերն ալ մեռեր են. զարմացած ու սարսափած՝ կլաղէ իրեն դրացւոյն ու կպատմէ գլխուն եկած փորձանքը : Կհարցընէ դրացին թէ ջուր տուեր էիր ձագերուն : — Չէ, կըսէ տանտիկինը. միթէ մայրերնին կաթ չէր տար իրենց » :

* Մարդուն մէկը երկու արծաթ կուտայ իւր գեղացի ծառային ու կըսէ. « Առ սա երկու արծաթը. այս տուր խանութպանին, ասով ալ ծխախոտ ու օղի կառնու » : Մառան կերթայ, ու կէս ժամէն կդառնայ կուգայ : Կհարցընէ տէրը թէ « Բրի՛ր ըսածս : — Չէ աղա, կըսէ ծառան : — Ինչո՞ւ ծօ : — Թռութիւն կընես աղա, արծաթները ծոցս դրի. հիմա չեմ գիտեր թէ որք խանութպանին տալու է, որք ծխախոտի ու օղիի » :

* Ռուսաց Սուվորով սպարապետը՝ Թուրին քաղաքին առնուելէն ետքը մեծամեծ գովասանքներ տուաւ Աւստրիացոց Քայմ զօրավարին : Սուվորովի գնդապետներէն մէկը միտքը ձգեց թէ Քայմը խիստ ցածազգի մարդ է, եւ հասարակ զինուորութենէ առաջ եկած ու մինչեւ զօրավարութեան հասած է : — Գիտեմ, ըսաւ Սուվորով. գիտեմ որ նորա ազգաբանական ճիւղագրութեան ծառը մեծ չէ. բայց այսպիսի քաջութենէն ետքը ես ուրախութեամբ ինծի ազգական կանուանէի զինքը » :

— Շատ բաղձալի բան է որ Սովորովի պէս մտածող մարդիկ այնքան սակաւագիւտ չլինին աշխարհիս երեսը :

* Սովիֆթ անուանի անգղիացի մատենագիրը սովորութիւն ունէր որ նոր ծառայ մը բռնած ատենը երկու բան կապարէր անոր . մէկը այս՝ որ ներս մտած ժամանակը դուռը բաց չձգէ . մէկն ալ այս՝ որ դուռս ելած ժամանակն ալ դուռը փակէ : Անգամ մը ծառան հրաման կ'ընդրէ՝ իւր եղբորը հարսնիքին երթալու . Սովիֆթ ոչ միայն հրաման կուտայ , այլ եւ կապարէ որ իւր ձիովը երթայ , որովհետեւ հարսնիքին տեղը Տուպլին քաղաքէն տասը մղոն հեռու է եղեր : Այնչափ կուրախանայ ծառան որ սենեկէն ելած ժամանակը դուռը փակելը կ'մոռնայ : Բաւական ժամանակ անցնելէն ետքը Սովիֆթ կ'իմանայ եղածը . կ'հրամայէ ուրիշ մէկ ծառային որ ձին հեծնու , վազէ մէկալին ետեւէն ու ետ դարձնէ զինքը : Խեղճ ծառան տրամութեամբ կ'առնայ կուգայ , ահով դողով տիրոջը առջեւը կենէ ու « Ի՞նչ կ'հրամայես , տէր իմ , կըսէ : — Ոչինչ , կըսէ Սովիֆթ . միայն սա դուռը փակելը մոռցեր էիր , փակէ ու գնա բանդ » :

— Անտարակոյս այն ծառան մէկ մ' ալ չէ գտնուած այնպիսի պակասութեան մէջ :

* Ծաղիկ հիւանդութեան պատուաստին օգուտներուն չհատացող մարդուն մէկը կըսէ օր մը իւր գրացոյն . « Ծաղիկ պատուաստը բոլորովին անօգուտ բան է : Ահա իմ բարեկամներէս մէկը զաւակ մը ունէր ,

եւ ինչ սիրուն զաւակ . պատուաստ (աշ) րրին , խեղճը իրեք օրէն գերեզման մտաւ : — Ի՞նչ կըսես , պատուաստէն իրեք օր ետքը մեռաւ տղան : — Հապա . խնժորի ծառին վրայ ելած է եղեր , յանկարծ վար ընկեր մեռեր է :

— Բանի մը բուն պատճառը չփնտռող ու չհասկըցող մարդկանց գեղեցիկ օրինակ :

* Հրէին մէկը շոգենաւով ճամբայ կընէ եղեր , բայց ճամբորդները չեն ուզած զինքը ներսի սենեակն ընդունիլ : Երբոր խեղճը շատ կաղաչէ որ այն ցրտին ու անձրեւին դուրսը չթողուն զինքը , կըսեն անոր թէ « Հանելուկ մը ըսէ մեզի որ ոչ ոք չկարենայ լուծել . այն ատեն զքեզ ներս կ'առնումք , իսկ եթէ հանելուկդ լուծուի , զքեզ ծովը կ'ձգեմք » : Հրեայն հաւանեցաւ ու այս հանելուկն ըսաւ .

« Մէկ ձուկ մ' ունիմ յերկու տապակ ,
Երկու լինի ձուկն այն միակ ,
Սակայն դարձեալ չէ նա կըրկնակ ,
Այլ մի եւ նոյն է իմ ձըկնակ » :

Ամէն լսողներն ալ շատ կաշխատին կ'մըտածեն , անկարելի կ'լինի լուծելը . վերջապէս ներս կ'առնուն զինքը : Յետոյ կ'հարցընեն թէ հանելուկն ինչ է : Պատասխան կուտայ թէ « Ես ալ չեմ գիտեր . ոչ ապաքէն ձեր խօսքն այն էր որ ոչ ոք չկարենայ լուծել հանելուկս » :

— Տգիտութիւնն ալ իւր օգուտն ունի եղեր :

